

249901

62

Katekizem
svetega leta

v
pogovorih.

Vernim ovčicam svoje škofije
daruje

DR. JAKOB MAKSIMILIJAN
STEPISCHNEGG,
knez in škof Lavantinski.

Ves dohodek tega katekizma sliši ubogim Lavantinske škofije.

Maribor 1875.

Založila kn. šk. konzistorialna pisarna — Tisk Narodne tiskarne.

249907

249901

N 1070/1976

Jubilej ali sveto leto.

1875.

Prašanje. **O**dkod je ime: Sveto leto ali jubilej?

Odgovor. Brž ko ne od hebrejske besede: „Jobel“; to je od rogov ali piskal, s katerimi je bilo pri Judih tako imenovani jubilej ali sveto leto napovedano. *)

Pr. So tedaj Judje že tudi imeli tako rečeni jubilej ali sveto leto?

Odg. Da; in to vsako petdeseto leto, to je leto po vsaki sedmi sabatnici. (Ena sabatnica je štela 7 let, kakor je imel vsaki sabat-teden 7 dni).

To sabat-leto ali jubilej so Judje na posebni način praznovali, ter je bilo naj bolj odlikovano izmed vseh drugih let. Tako postavim: so v tem letu vsi sužnji hebrejskega rodu dobili spet svojo prostost in svo-

*) V prvih bukvah Mojzesovih se bere IV, 21., da je med zarodom Kajnovim bil „Jubal“, oče teh, ki na citare in harfe igrajo. Od njega pa se ime jubilej ne izpeljuje.

bodo. To je zapovedal Mojzes na povelje božje (kakor se bere v 3. bukvah Mojzesovih XXV.)

Pr. Suženstvo je bilo v starih časih za človeka v resnici žalostna osoda, njemu celo nepristojna. Kdo pa je sužnost ali suženstvo odpravil?

Odg. Nikdo drugi, kakor Jezus Kristus skoz svojo sveto vero. On pa je človeku še pridobil drugo svobodo in prostost, ki je še veliko večje vrednosti.

V tem višjem pomenu je posebno kersanski jubilej ali sveto leto odločeno, biti leto prostosti, namreč oprostenje iz sužnosti in vezi grehov.

V to prostost smo poklicani mi kristjani, kakor otroci božji; v tem pomenu nas je Jezus Kristus, sin božji, skoz svojo rešno smrt „proste ali svobodne“ storil. Zato pa si imamo tudi prizadevati, da ostanemo v tem stanu prostosti in svobode, v kterega nas je Kristus postavil.

Oj kako lepo piše sv. ap. Pavl v listu na Galačane (V. 13.): „Vi namreč, bratje! ste v prostost poklicani; vendar naj pa prostost ne daje priložnosti mesu“ (to je: da bi tudi poželjivosti in razuzdanosti stregli).

Pr. Kaj je tedaj keršanski jubilej ali keršansko sveto leto?

Odg. Je tisto leto, v katerem sveta katoliška cerkev iz v njej založenega in njej izročnega zaklada Kristusovih zasluženj in gnad svojim vernim v obilniši meri, kakor drugekrati, duhovne dobrote ponuja in deli.

Pr. Alj se to sveto leto, kakor nekdej pri Judih, tudi pri nas kristjanih v teku časov vedno redno obhaja?

Odg. Da. Sveti oče Bonifac VIII. so zapovedali, da se naj leto 1300 in pozneje vsako stotno leto kakor sveto leto obhaja. Vender so papež Klemens VI. l. 1343 te čas prikrajšali na vsako petdeseto leto; papež Urban VI. pa so l. 1389 na vsako triintrideseto leto jubilej postavili: dokler niso slednjič l. 1470 papež Pavl II. obhajanje svetega leta na vsako petindvajseto leto določili, kar še tudi sedaj ne dnevja.

Navadno se je te sveti jubilej v katoliški cerkvi še le nasledno leto, ko je bil že v Rimu praznovan, obhajal.

Pr. Se je praznovanje svetega leta vselej redno obhajalo, in zakaj ne?

Odg. Praznovanje svetega leta se ni vselej redno obhajalo, in to naj večkrat zavoljo žalostnih političnih prigodeb v Rimu

in papeževih deželah. Tako postavim: je obhajanje svetega leta izostalo l. 1800, ker po smrti papeža Pija VI., ki so od francoskih republikancev bili na Francosko odpeljani, in so tam v mestu Valence 29. avgusta 1799 kot jetnik umrli, njegov v Benetkah od zbora kardinalov za papeža izvoljeni naslednik Pij VII. so še le 3. julija 1800 zamogli priti v svoje prestolno mesto Rim.

Enake okoljščine so bile krive, da se jubilejska slovesnost leta 1850 ni mogla obhajati, ker so se sedajni papež Pij IX. še le 13. aprila istega leta v Rim vrnili iz pregnanstva, kamor so jih puntarji l. 1848 (novemb. 24—25) bili prisilili; šli so naj poprej v Gaëto, in od ondot so se podali v Portiči pri Napolju.

Pr. Se bo letošni jubilej tudi v Rimu kakor navadno s vso slovesnostjo obhajal?

Odg. Ne bo se; pa to vendar ne prikrajša nita časa svetega leta, niti ne zmanjša obilnosti gnad sv. cerkve, katere ona svojim vernim ob času jubileja deli.

Pr. Zakaj pa se letos sveto leto v Rimu slovesno ne bo obhajalo? Saj so sv. oče v Rimu.

Odg. Res, da so sveti oče v Rimu, kjer so tudi ostali, ko jim je bil 20. septembra 1870

zoper vso pravo narodov po Piemontezih tudi še mali ostanek „cerkvenih dežel“ z Rimom vred silovito vzet. Laški kralj si je osvojil — kakor je znano, tudi palačo Kvirinal*), ki je bila eno zmed „apostolskih poslopij“, zares lastina papeževa.

Od tega časa se naš sveti oče, Pij IX. niso podali iz Vatikana, ki jim je še edini ostal.

Pr. Zakaj pa ne? Ali so posilno tukaj držani, ali so tedaj v Vatikanu jetnik?

Odg. To ravno ne; pa nekaj druga je, kar jim brani črez prag Vatikanski stopiti.

Pr. Kaj bi takega bilo?

Odg. Varnost zastran lastne osebe; še bolj pa zavoljo svoje apostolske službe.

Že brez tega so morali mnogokrat skozi okna svoje palače gledati, kako se zaničljivo ž njimi ravna, in predobro vedo, da se tudi drugod ravno tako godi. Alj bi tedaj zamogli svojo visoko službo, ali morebiti svojo lastno osebo nevarnosti in zasramovanju podkupljene in ščuvane drhali

*) V Kvirinalu je navadno zbornica kardinalov ali conclave, kedar se novi papež volijo. Iz Loggie (balkona, altone) kvirinala delijo vsemu svetu svoj prvi blagoslov.

izpostaviti? Ne! tega ne morejo že zavoljo samega sebe ne; še bolj pa ne zavoljo katoliškega sveta.

Pr. Ktere pa so slovesnosti, ki se v Rimu iz teh velevažnih razlogov ne morejo obhajati?

Odg. Pred vsim se ne more obhajati slovesnost, ki se sicer godi ob začetku svetega leta pri tako imenovanem odpiranju svetih vrat velike cerkve sv. Petra. Ta velikanska cerkev ima petero vrat; skrajne vrata na desni strani (svete vrata) so zazidane, in se odprejo samo ob začetku svetega leta, takrat sv. Oče s srebernim kladvom na nje potrkajo v znamenje, da se zdaj imajo odpreti. In ali ni častitljiva in spodbudljiva slovesnost videti, kako sv. oče sami, namestnik Kristusov, z drugimi romarji v pobožni procesiji skozi ulice rimskega mesta od cerkve do cerkve romajo, ter božje usmiljenje nad sebe in ves keršanski svet kličejo? Tudi tega prizora je punt rimsko mesto obropal.

Pr. Vrnimo se vendar spet k svetemu letu. — Tudi to je, kar slišimo in čitamo, in se papežem očita, da se namreč sveto leto iz samopridnih namenov obhaja. Zakaj prihod romarjev iz vseh krajev

sveta vrže Rimljanom marsikteri denarni dobiček. Je to res?

Odg. Že navadni pregovor pravi: „de internis non judicat praetor.“ To se pravi: kar se v človeškem srcu godi, tedaj tudi na gibi njegovega djanja se odtegnejo človeški sodbi. In nam kristjanom ima še posebej za vodilo v tej zadevi veljati. „Ne sodite, da ne bode sojeni (in obsojeni).“ Mat. VII, 1. Iz kakošnega namena — in da je ta namen čist in svet bil — so papeži sveto leto okličevali, nam pričajo njihove okrožnice, tudi naj novejša, našega sv. Očeta. Komur se poljubi, in kogar ni sram, te namen brez vsega dokaza sumničiti, temu sicer tega ne moremo braniti, pa toliko menje se bomo dali mi v svojem prepričanju omajati, da so najvišji pastir naše svete cerkve, pošteni in čist namen imeli.

Zgodovina nam pove, kako velikodušno in milo so skrbeli papeži posebno za uboge romarje v Rimu. Kteri pameten človek bo tedaj sveti jubilej ali papeža dolžil, ako je — kar ne odrekamo, kateri romar semtertje vedel tudi od tega pripovedovati, kako ga je na potovanju ali pa v Rimu kakovi lakomnež opeharil?

Kdo bo postavim: zakrament svete

birme, ali celo birmajočega škofa dolžil, ako se je kdo — v kljub vsemu svarjenju in vsem opominom — te priložnosti poslužil, ter je iz samopridnosti ali dobičkarije iskal za se dobička po nepoštenih potih, in je bil tako kriv, da se je celó zakrament svete birme skrunil? Ali je mar božja služba kriva, ki se pri oddaljenih podružnicah opravlja, če se kder kakova nedostojnost prigodi, postavim: pretep v kateri kerčmi? Gotovo ne!

Pr. To je res, da ne; in le neumnost ali hudobija zamore kaj takega trditi. Vendar naj bo dosti od tega!

Sveto leto se imenuje leto posebne milosti božje in duhovnih dobrot. — Ktere pa so?

Odg. Vse se v tem strinjajo, da se nam v svetem letu sprava z Bogom močno polajša, in vernim kristjanom popolni jubilejski odpustki delijo.

Pr. Sprava z Bogom se nam tedaj v svetem letu polajša? Morebiti tako, da se nam v tem letu grehi odpuščajo brez resničnega obžalovanja grehov in brez trdnega sklepa svoje življenje poboljšati, kar je sicer za odpuščenje grehov tako neobhodno potrebno?

Odg. Kratko nikar! takošnega časa

ni in ga ne bo, ker Bog je vedno neskončno svet; in takošnjega časa ni in nikoli ne bo, v katerem bi Bog bil samo usmiljen in ne tudi ob enem neskončno svet.

Pr. Vendar pa se najdejo ljudje, ki tako mislijo, in takošne predsodbe imajo?

Odg. Je mogoče; pa to so res predsodki ali prazna vera, ki je za tistega zelo pogubljiva, kateri bi tako mislil, ker bi mu branila se z Bogom spraviti po resničnem poboljšanju svojega življenja, in bila bi tudi sramotna za vsakega koliko toliko podučenega katoličana. Zato pa zvesti katoličan, ki nauke svoje cerkve dobro pozna, takošnih predsodkov, takošne krive vere nima.

Fr. Alj ni cerkev, alj niso papeži sami nikoli dali povoda tim predsodkom, tej krivi veri? In alj je niso saj posredno kedaj podpirali?

Odg. Nikoli! Vselej je cerkev temu nasprotno učila, da namreč vsaki čas brez izjeme — tudi ob svetem letu — se odpuščenje grehov more zadobiti le po pravi serčni žalosti ali grevingi črez grehe, katere naj gotovejše znamenje je poboljšanje življenja.

Kdor nekoliko pazljivo prebere razpis

našega svetega očeta Pija IX., bo se tega lahko popolnoma prepričal.

Pr. V čem tedaj obstoji to polajšanje sprave z Bogom ob času svetega leta?

Odg. Že v tem, da ob času svetega leta marsikaj človeka spodbuja svoj dušni stan bolj na tenko preiskati, in tako svoje grehe tim bolj spoznati; ker se v teku tega leta nauk od zakramenta svete pokore in vredne priprave za te sveti zakrament večkrat in bolj obširno razklada. Pa tudi druge pobožnosti, ki se ob svetem letu opravljajo, so pripravne v srcu vernih duha spokornosti obuditi; lepi izgledi vernih množic iz vseh stanov in vsake starosti itd., alj ne bo to vsakega močno spodbujalo? Kratko, človek pride po tem ložej v takšno stanje, ki je za odpuščenje grehov potrebno, in po takem mu tudi Bog — če se zamore od njega tako govoriti — v svetem letu ložej grehe odpusti.

Pr. Je to vse?

Odg. Nikakor ne! k temu še se pridruži, da marsiktere overe, ki prejemanje zakramenta svete pokore zadevajo, v svetem letu odpadejo; tako je, postavim: vsakemu na voljo puščeno, da si zamore, ktere ga hoče

spovednika, če le ima od svojega škofa oblast spovedovati, poljubno izvoliti; da vsi tako imenovani pridržani grehi ob času svetega leta z avoljo svetih odpustkov nehajo, to je: da vsak spovednik tudi tistih velikih grehov zamore veljavno odvezati, katerih odvezo so si papež ali pa škof pridržali. Samo ob sebi se razume, da je tudi čez te grehe treba prave žalosti in trdnega sklepa svoje življenje poboljšati; kar je vselej neobhodno potreben pogoj od strani spovedenca, da odpuščenje doseže.

Pr. Zakaj je pa odveza nekterih grehov pridržana; kaj je temu vzrok?

Odg. Noben drugi, kakor te, da se grešnik skoz to, ker se mora za odvezo svojih grehov nekoliko več truditi, na velikost in težo grehov pozoren stori, da svoj greh bolj živo spozna, sovraži in studi.

Pr. Morebiti je še kaj več takega, kar bi trebalo o svetem letu vediti?

Odg. Gotovo! in to nekaj zelo imenitnega; tako imenovani jubilejski odpustki.

Pr. Ravno to je, v čemur bi prosil obširnejega poduka; morebiti še marsikaj tega dosti ne vem.

Pred vsim: kaj je prav za prav odpustek.

Odg. Odpustek je odpuščenje časnih kazni, ki še grešniku ostanejo za odslužiti, da si ravno so mu bili grehi in večne kazni (to je: ktere bi moral v peklu brez konca in kraja trpeti) po vredni prejemi zakramenta sv. pokore odpuščeni.

Pr. Alj ni res; Kedar se grešniku vse časne kazni odpustijo, je odpustek popolnoma; če mu se pa samo en del teh časnih kazni odpusti, je nepopolnoma odpustek?

Odg. Da, tako je.

Pr. Odpustki svetega leta so tudi popolnoma odpustki. Kakošen razloček pa je med odpustki svetega leta, in med popolnoma odpustki, ki se ob drugem času zamorejo zadobiti?

Odg. Bistveno ni nobenega razločka; ampak samo v posebnih slovesnostih svetega leta, in naj več v tem, kar je bilo rečeno od oblasti, ki jo v svetem letu spovedniki imajo, da zamorejo tudi od pridržanih grehov odvezati.

Pr. Z ozirom na to razlaganje, se po odpustkih ne odpuščajo grehi, to je za-

dolženje in zamera, ki jih je grešnik pred Bogom zakrivil?

Odg. Da, tako je. Grehi morajo spokornemu grešniku že biti odpuščeni, če hoče odpustkov deležen postati. Zakaj grehi so krivi vseh kazni; in nedoslednost bi bila, če bi se nasledki grehov poprej odpustili, kakor grehi sami.

Pr. Spomnim se, da v 10. členu apostolske vere molimo: „Verjem odpuščenje grehov“, kaj pomeni to?

Odg. S tem spoznamo svojo vero, da je Jezus Kristus svoji cerkvi dal oblast grehe odpuščati, ker je apostolom in njihovim naslednikom podelil oblast zavezati in razvezati (Mat. XVIII, 18 in Joan. XX, 23). Ob enem pa je božji naš Zveličar s to oblastjo dal tudi oblast časne kazni grehov odpustiti, to je: odpustke deliti — od česar bomo poznej govorili; — vendar pa se ta dvojna oblast ne sme križem devati, saj je Zveličar sam eno od druge ločil.

Pr. Kaj pa so časne kazni, ktere se po odpustkih odpuščajo?

Odg. Časne kazni so tiste nekaj časa, tedaj ne večno trpeče kazni, ktere Bog sam grešniku, ki ga je z grehom žalil, zavoljo grehov, ali pa njegova cerkev v

imen u božjem naloži; in ktere mora tedaj odslužiti, če se mu drugače ne odpustijo.

Pr. Kje pa?

Odg. Ali v tem časnem življenju, ali pa po smrti v kraju očiševanja, ki ga mi navadno vice imenujemo.

Pr. Ali Bog tudi že na tem svetu grešnika zavoljo njegovih grehov kaznuje?

Odg. Kdo bo nad tem dvomil, če še ima vero na pravega, živega in neskončno pravičnega Boga? Bog sicer tukaj vsako pogreho vselej ne kaznuje; zakaj sodba, po kateri bo vsak greh in vsako zadolženje, kakor zasluži, kaznovano, bo po smrti sklenjena. Pa vendar tudi na tem svetu Bog grehe deloma kaznuje; tako je postavim: zguba zdravja itd., ki si jo razuzdanec nakloni, ne samo natoren nasledek greha, temoč tudi kazen b o ž j a.

Pr. Zamore-li Bog tudi to časno kazen prizanesti? Kako je to mogoče?

Odg. Tudi to je mogoče. Zakaj pa nebi bilo? Bodisi, da n a s l e d k i greha ostanejo, vendar zamorejo pomen kazni pred Bogom zgubiti, ako tisti, ki je ž njimi obložen, ni več grešnik, temoč v

resnici skesan in poboljšan spokornik.

Pr. Zamore-li tudi to vediti, da on ni pred Bogom več kazni vreden grešnik?

Odg. Pravi spokornik zamore to upati. Mi pa se varujmo koga krivo soditi, kar nam Kristus tako oestro prepoveda po besedah svetega Janeza ap. IX.! Sicer pa vsakemu Bog po njegovi vesti pove, kdaj je časna nadloga kazni božja in kdaj ne.

Je pa tudi druga sorta časnih kazni, ki nas posebej zadevajo.

Pr. Ktere pa so?

Odg. To so od cerkve same neposredno naložene kazni, ki se tudi zato „cerkvene“ imenujejo, ker jih cerkev neposredno po svojih postavah naklada.

Pr. Nisem tako aboten in neumen, da bi cerkvi odrekal pravico tiste svojih udov kaznovati, kateri se njenim naredbam vedoma in trmoglavostno vstavljajo, ali jo želé celo vničiti. Ker bi potem moral tudi trditi, da cerkev ni od Boga ustanovljena; zraven tega bi me njena zgodovina že iz apostolskih časov laži prepričala, ker tudi apostoli so se te pravice posluževali.

Ali namen, iz kterega cerkev svoje kazni naklada, mi ni jasen. Kteri pa je?

Odg. Cerkvena kazen zamore dvojni poglavni namen imeti: prvič, da grešniku pomaga, če jo s spokornim duhom na se vzeme, razžaljeni božji pravici saj nekoliko zadostiti; pa tudi da se pohujšanje, ki ga je grešnik drugim vernikom dal, popravi, in da se drugi verniki zapeljivosti ovarjejo, ko cerkev trdovratnega grešnika, ako vse drugo nič ne hasne, po svojih predstojnikih iz krščanske družbe, to je: iz občestva svetnikov loči in izobči (excomunicira); ali pa ima cerkvena kazen drugi poglavni namen grešnika pred novim padcem v stare grehe za varovati.

Opomba. Navadno se cerkvene kazni iz obeh zgorej imenovanih namenov nakladajo.

Pr. Ali se zamorejo vse cerkvene kazni, ktere navadno „pokoro“ imenujemo, skoz odpustke odpustiti, bodi si deloma ali popolnoma?

Odg. Le prva sorta cerkvenih kazni se odpusti skoz odpustke, ne pa druga sorta; saj toliko časa ne, dokler se njihov namen ni dosegel.

Pr. Prosim, razjasnite mi to v izgledih.

Odg. Prav rad to storim; pa vendar se bo to lažje zgodilo, če se ozremo na oestro pokoro, kakor je bila v starih časih v navadi.

Pr. Kakošna pa je bila ta ostra pokora?

Odg. Tako se imenujejo tiste cerkvene kazni, ktere je cerkev v starodavnih časih po posebnih na tenko določenih postavah za posamezne velike, posebno očitne pregrehe, s kterimi je dal grešnik drugim vernim veliko pohujšanje, nakladala.

Bila je pa ta ostra pokora pred vsim merodajna za očitno pokorjenje.

Pr. Odkod pa poznamo mi postavete oestre pokore?

Odg. Naj bolje iz določil davnih cerkvenih zborov (concilia), in iz tako imenovanih bukev za spokornike.

Za izgled bodi nekaj malega tukaj omenjeno: Tako je cerkveni zbor Elvirski (Illiberis) na Španskem že leta 305 na prostovoljni odstop od kršanske vere (da si je takrat še bila cerkev krvavo preganjana) postavil kazen oestre pokore za vse žive dni. Prešestovanje je bilo z mnogoletno pokoro kaznovano i. t. d.

Pr. Je ta ojstra pokora vselej brez izjeme veljala?

Odg. Nekterikrat je bila polajšana, ali pa je bil čas očitnega pokorjenja prikrajšan.

Pr. Pod kakovimi pogoji in kdaj se je to zgodilo?

Odg. Posebno takrat, kedar je spokornik neovržljive znamenja resnične spokornosti in pravega poboljšanja kazal. Ali če je kateri mučenec za njega prosil, tedaj se mu je zgoraj imenovano polajšanje ali prikrajšanje tem hitreje dovolilo.

Pr. To pa ni bilo nič druga, kakor odpustek?

Odg. Da, gotovo. Tako so ga že prvi verniki imenovali.

Pr. Alj so bili spokorniki, katerim se je pokora v svoji ojstrosti polajšala, ali pa glede časa prikrajšala, v svoji vesti potolaženi, da jim je časna od cerkve naložena kazen skoz odpustke tudi pred Bogom odpuščena, to je: alj so že prvi kristjani verovali, da od cerkve podeljeni odpustki tudi pred Bogom svojo veljavo in vrednost imajo?

Odg. Gotovo, in brez vsega dvoma.

Saj so oni verovali, da ima cerkev oblast zavezati in razvezati; za nje so bile besede, ki jih je Jezus Kristus apostolom in njihovim naslednikom govoril, svete: „Kar koli bote zavezali na zemlji, bo zavezano tudi v nebesih; in kar koli bote razvezali na zemlji, bo razvezano tudi v nebesih.“ Iz te žive vere je prevzel spokornik od cerkve naloženo pokoro in s tim spoznal njeno oblast vezati; iz ravno te žive vere, da cerkev ima oblast razvezati, in da odpustki segajo tudi na oni svet, ter imajo svojo moč, je želel spokornik deležen postati polajšanja ali pa prikrajšanja naloženih kazni. Vselej mu je naj bolje le to bilo pri srcu, da pomiri svojo vest in zadobi spravo pri Bogu.

Pr. Da se popolnoma tega prepričam, kar je bilo rečeno, bi želel še dokaza iz sv. pisma.

Odg. Da tega dokaza ne manjka, se samo ob sebi razume. Tukaj opomnim le ene prigodbe: V Korintu je živel neki mož s svojo lastno mačeho (s ženo svojega očeta) v grešni zavezi. Sv. apostol Pavel ga je zavoľjo tega izobčil in pahnil iz družbe vernikov „v imenu našega Gospoda Jezusa

Kristusa“ (I. Kor. V, 4.), to je: v imenu od Jezusa Kristusa mu podeljene oblasti. In po storjeni vredni pokori ga je potem na priprošnjo ondašnjih kristjanov spet sprejel v družbo vernikov, in zdaj zopet pristavi, da je to storil „v imenu in na mestu Kristusa samega.“ (II. Kor. II, 10). Sveti apostol je hotel reči: Kakor sem poprej tega nesrečnega za kazen njegove pregrehe izobčil, da bi njegova duša rešena bila ob dnevu našega Gospoda Jezusa Kristusa (I. Kor. V, 5), to je: da bi se spokoril in poboljšal, ter na sodnji den ne bil od našega Gospoda Jezusa Kristusa zavržen in vekomaj pogubljen, zakaj, kazen ima tudi pred Gospodom veljavo; ravno tako tudi oprostenje te kazni, to je: od njega mu podeljeni odpustek ima isto moč, kakor da bi mu od Kristusa samega bil podeljen; ker apostol mu je „na mestu Kristusa“ ti odpustek podelil.

Pr. Bilo je rečeno, da med časnimi kazni, ki se po odpustkih odpuščajo, zamorejo tudi tiste biti, ki bi jih grešnik v večnosti, v vicah imel odsluževati. Tukaj bi samo eno prašanje vmes postavil: Ali so res vice?

Odg. Da so vice, to tirja naš um in naše srce, to nam pa tudi jasno potrdi božje razodenje, nauki Kristusovi. Kaj je pomagalo Martinu Lutheru, da je vice tajil; njegovi privrženci mu sami s svojim djanjem nasprotno dokažejo. Pri pogrebu in na pokopališču njihovih pokojnih vidimo jih dostikrat, da molijo za svoje rajne. In zakaj to? Oni se ne morejo zdržati, da ne bi poslušali svojega srca. Tudi njim je dobro znano, da zveličani v nebesih naših molitev ne potrebujejo, pogubljenim v peklu pa naše molitve nič ne morejo pomagati. Kaj tedaj mislijo luterani, kje da se utegnejo njihovi pokojni znajti, ker za nje molijo? Kje drugde, kakor v viah, da si ravno tega kraja z besedo ne imenujejo.

Vprašajte tiste, ki sicer na božje razodenje po Kristusu ne verujejo, pa vendar niso že popolnoma neverniki, da bi celo Boga tajili; nje, ki se iz pekla norca delajo, — vprašajte: kje, mislite, da Bog po svoji pravični sodbi tiste, ki se v grehih sveta ločijo, kaznuje? Odgovorili vam bodo: Na tistem kraju, kteremu vi katoliani vice pravite. — Takšnega kraja ne tajijo, ako ravno pe-

kel tajijo. Zakaj ne? Ker jim že pa met brani, vice tajiti. Mi pravoverni ja verujemo, da je tudi pekel, ne same vice, ker nas to Kristus uči.

Pr. Mislim, da zdaj to reč dovolj umem, kedar namreč slišim ali berem od odpustkov, ki se delijo na mnogo let. Po teh odpustkih se odpuščajo časne kazni od toliko let, kolikor bi jih grešnik sicer ravno tako dolgo na tem ali na onem svetu v vicah imel pretrpeti. Alj imam prav?

Odg. Da, tako je! Vendar pa je treba v tej zadevi previdnemu biti, ker se tudi sem ter tje lažnjivi odpustki ponujajo. Le tisti odpustki so pravi in resnični, kateri se nam na papeževo povelje ali od lastnega vikšega pastirja, škofa, v donači farni cerkvi, ali po drugih zanesljivih potih oklicujejo.

Pr. Sega tedaj oblast cerkve razvezati tudi do tistih, ki se že v vicah znajdejo?

Odg. Na to vprašanje bo odgovor poznej prišel na vrsto. Zdaj govorimo le od spokornikov, ki še tukaj živijo. Da še živečim zamorejo biti odpuščene časne kazni vic, sledi iz tega, kar je bilo sploh

rečeno od vrednosti in moči odpustkov, katero pri Bogu imajo.

Pr. Da še od poprejšnega nekaj omenim, in kar menjka, dostavim — če sem prav umel, odpušča sveta cerkev skoz odpustke le tiste cerkvene kazni, deloma ali popolnoma, katerih namen je, greh v grešniku samem kaznovati, in božji pravici zadostiti; ne pa tudi tistih spokornih del, ktere služijo grešniku, da se zopet v stare grehe ne vrne. Zakaj pa to?

Odg. Vzrok temu se lahko spozna. Bog in cerkev v njegovem imenu ne iščeta drugega, kakor da se grešnik spokori,boljšša in svojo dušo reši. K temu pa so spokorne dela zadnje sorte mogočen pripomoček. In ako bi ga cerkev tudi od teh odvezala, bi mu njegovo popoljšanje nemogoče storila, ali saj zelo obtežila. Kdo zamore od cerkve kaj takega pričakovati? Alj zamore cerkev, postavim: lakomneža odvezati dolžnosti, da naj bo bolj usmiljen in radodaren, kakor do sedaj; ali pohotneža, da naj svoje hudobno poželjenje zatira, in se vsake grešne nevarnosti skrbno ogiba; ali pijanca, da naj zanaprej zmerno živi? Nikdar! Bog zamore res z ozirom na dobre dela

kakor so: molitva, post, miloščina, spokornega grešnika v milost sprejeti, ker je njegova pravičnost potolažena, nikoli pa ne zamore on zavoljo svoje neskončne svetosti takošnih del za plačilo vzeti, in mu prosto pustiti, da sme zopet grešiti.

Pr. Še vedno nisem s svojimi vprašanji pri koncu. To moje sedajno vprašanje pa zadeva bistvo in podlago katoliške vere zastran odpustkov:

Zakaj se grešniku v zakramentu svete pokore odpuščajo samo grehi in večne kazni, ne pa tudi vselej časne? Zakaj je treba te še posebej odsluževati?

Odg. Katoliška cerkev zamore te svoj nauk z besedami sv. pisma in ustnega izročila do pičice opravičiti. Tukaj pa hočem samo pokazati, kako je ta resnica umu in pameti primerna; po tem pa bom zavrnil očitane, ki se cerkvi dela, da skoz odpustke samo navidezno svetost in duhovno vnemarnost podpira.

Pr. Res, to je, kar slišimo in beremo, da se cerkvi očita. Brž ko ne tudi v sedajnem svetem letu tega ne bo menjkalo. Kaj bi se dalo temu očitanku odvrniti? Kar moje prvo vprašanje zadeva, bi eden alj

drug izgled iz zgodeb sv. pisma to reč naj bolje razjasnil.

Odg. Mojzes, slavni vojvoda izraelskega ljudstva, je gotovo kakor prijatelj božji, po katerem je Bog sam svoje ljudstvo vodil in učil, iz tega sveta se ločil. Saj mu tudi sv. pismo spričevanje da: „Ni bilo preroka v Izraelu, kakor Mojzes.“ (V. Mos. XXXIV, 10.) Gotovo mu je Bog pregrešenje zavaljo dvoma, ki ga je imel, alj bo res iz skale, ktere se bo s svojo palico doteknil, studenec vode pritekel, že davno odpustil. (IV. Mos. XX.) Alj časne kazni mu vendar ni prizanesel. Iz gore Nebo je Bog svojemu hlapcu (to je: zvestemu služebniku) Mojzesu kratko pred njegovo smrtjo pokazal obljubljeno deželo: „Ti si jo videl z lastnimi očmi, je govoril Bog, alj v njo ne bodeš prišel.“ (V. Mos. XXXIV, 14.)

Zakaj pa Bog Mojzesu z grehom vred, ki ga je s svojim nezaupanjem storil, ni odpustil tudi zgoraj imenovane časne kazni? Vzrok temu si zamoremo lahko domisliti. Bog je hotel Mojzesa, ktereга je tako visoko povzdignil, Izraelcem za izgled postaviti, da ne bi, kakor so večkrat storili, godernjali zoper božje naredbe,

kedar jim niso hitro umljive. Alj ni bilo neskončni modrosti božji primerno, da je takó ravnala? Zakaj, le ljudstvo, ktero popolnoma svojemu Bogu zaupa in ga vboga, je sposobno za namene, za ktere ga je on si izvolil.

Kakor v tem izgledu, enako ravna Bog tudi v vseh drugih zgodbah.

Pr. Pri sv. krstu se odraščnemu človeku vselej z izvirnim grehom vred izbrišejo tudi vsi drugi osebni grehi in vse zaslužene časne kazni. Zakaj pa je tedaj razloček med krstom in zakramentom svete pokore?

Odg. Tudi tukaj ni protislovja ali napačnosti; razlog temu se lahko najde.

Sveti Tridentinski zbor (v 16. stoletji) govori v svoji 14. seji pogl. 8. med drugim v tej zadevi takole: „Dozdeva se nam, da pravičnost božja tirja, da se drugače tisti pri Bogu v milost sprejemajo, kateri so pred krstom iz nevednosti grešili; in drugače tisti, kateri so že enkrat (namreč skozi sveti krst) bili iz sužnosti greha in satana rešeni, in po prijeti milosti sv. Duha se niso sramovali vedoma tempel božji oskruniti, in sv. Duha užaliti.“

Pr. Zdaj pa drugo vprašanje: namreč

odkod pride to, da se odpustkom in sveti cerkvi zamore očitati, da ona podpira samo navidezno pobožnost in duhovno lenost; kako se to strinja?

Odg. To pride odtod, ker cerkev za dosego sv. odpustkov posebne dobre dela kot pogoj tirja. Ali pa iz tega sledi, da se s tem samo svetohlinstvo ali navidezna pobožnost podpira? Svetohlinec ali navidezno pobožen je le tisti, kateri zunajne dobre dela opravlja iz slabega, napačnega — kratko neresničnega in krivega namena. Sveta cerkev pa svojim vernim tako nadležno zapoveduje, da, kdor se želi sv. odpustkov vdeležiti, ima predpisane dobre dela v resnici s spokornim duhom opravljati. Ali zamore ona kaj več storiti?

Pr. Gotovo ne! S tem pa je tudi pretveza odstranjena, kakor da bi se skoz odpustke duhovna mlačnost in vnemarnost podpirala. Ali bi se dalo temu še kaj dostaviti?

Odg. Le samo to še bodi dostavljeno. Namen odpustkov — tako tudi odpustkov sv. leta — kratko nikar ni, grešnika vse dolžnosti odvezati, Bogu za storjene grehe zadostovati; ampak samo nezmož-

nosti in človeški slabosti na pomoč priteči. Tudi po zadobljenih odpustkih še ostane spokornemu grešniku dolžnost, po mogočnosti se pokoriti. In če to opusti, je v nevarnosti, da bodo tudi njega zadele besede Gospodove, ki jih je izgovoril v priliki od zaupanih talentov: Ti hudoben in len hlapec! s tem, kar sem ti dal, to je: s talentom svetih odpustkov, bi ti bil moral še več pridobiti, ne pa ga zakopati. (Matevž XXV.)

Odpustki imajo verne spodbujati, da še bolje se trudijo za svojo duhovno popolnost. Tudi tukaj velja: kdor obstoji — nazaj leti.

Pr. Vidim tedaj, kako popolnoma opravičen je nauk sv. Tridentinskega zbora (25. seja), da oblast, odpustke deliti, je Kristus svoji cerkvi izročil; da je cerkev te oblasti se že v naj starodavnejših časih posluževala, in da so odpustki za krščansko ljudstvo zelo koristni in hasnoviti.

Kako je tedaj zamogel Martin Luther to tajiti?

Odg. Oj, tudi on je iz začetka to veroval, ali saj je močno trdil, da to veruje, dokler še je bil na stalu cerkvenem. Saj še v svoji 75. točki (izmed

onih 95 točkov, ki jih je 31. oktobra 1517 na vrata Vittenberške cerkve pribil) trdi, rekoč: „Kdor zoper resnico papeževih odpuštkov govori, naj bo preklet in hudičev.“

Pr. Kaj pa ga je zapeljalo, da je svoje lastno prepričanje in tudi katoliško cerkev zapustil?

Odg. Kar se tudi sedajne dni godi — on ni ločil, kar je v sv. cerki božjega od tega, kar je v njej človeškega.

Da bi bil on pri tem ostal, ter samo resnične razvade in napačnosti brezstrastno bičal, bi nam ne bilo treba žalovati za voljo razpora cerkvenega v zahodnih deželah.

Pr. Alj pa se res odpustki kedaj napačno rabijo?

Odg. Žalibog! Dasi ravno je tudi tukaj veliko pretiranega in izmišljenega.

Pr. Kdo pa je bil teh razvad in napač kriv, in v čem so bile?

Odg. Krivi so bili večidel nekteri oznanjevalci odpuštkov za časa Martina Luthera, ki so od papeža Leo-na X. razpisane odpustke razglaševali. Ti so zoper voljo in namen svete cerkve sem

ter tje tudi nezanesljive in napačne reči od odpustkov trdili in učili.

Pr. Katoljška cerkev tedaj ni bila sama tega kriva, zato tudi ni ona odgovorna?

Odg. Se ve, da ne! Zakaj tudi najsvetejše reči se zamorejo zlorabiti in napak obračati.

Pr. Tej napačnosti in zlorabi bi vendar le morala cerkev v okom priti. Alj je to storila?

Odg. Kolikor se je dalo, da!

Berite v tej zadevi „določbo Tridentinskega zbora od odpustkov“ 25. seje.

Pr. K sklepu bi še imel vprašati zastran dveh točkov, ki se berejo v okrožnici sv. očeta dne 24. decembra 1874.

Tukaj se bere, da se dajo odpustki tudi vernim dušam v vicah po priprošnji izročiti. Kako je to umeti?

Odg. Duše pokojnih, ki se v vicah znajdejo, so od Boga že sojene; one niso tedaj več cerkveni sodnijski oblasti podvržene, kakor tudi niso več udje vojskujoče, ampak trpeče cerkve Kristusove. Cerkev tedaj nima naravnost do njih oblasti, vezati in razvezati.

Pa duše v vicah še vendar le slišijo „v občestvo svetnikov“, so tedaj še s živčimi verniki na toliko v zvezi, da njim ti z molitvijo in drugimi dobrimi deli zmorejo pomagati. Zakaj bi tedaj ne bilo mogoče po tej poti njim delež svetih odpustkov pri Bogu izprositi. V tem se gotovo nič ne najde takega, kar bi bilo nespametno in Bogu nepristojno, veliko več ravno nasprotno.

Pr. Kaj pa je to: „zaklad zasluženj“, iz kterega papež vernim odpustke delijo, kakor to njihova okrožnica pove?

Odg. Ti zaklad obstoji iz neskončnega zasluženja Jezusa Kristusa; iz obilnega zasluženja blažene device Marije in drugih svetnikov.

Pr. Da je Jezus Kristus naš Gospod neskončno zasluženje pridobil, to mi je jasno, ker je on Sin božji, zato je tudi njegovo zasluženje božje, tedaj neskončno. Ali zaklad, kakor nekako založnico zasluženj svetnikov božjih, to ne morem prav umeti. Saj Zveličar sam pove: „Ako ste tudi vse storili, kar vam je zapovedano, recite: Nepridni hlapci smo; storili smo, kar smo bili dolžni storiti.“ (Luk. XVII, 10.)

Odg. Res je, prav tako govori odrešenik. Ali to se ne sme prezreti, da on pristavi: kar vam je bilo zapovedano. Ni vsako dobro delo od Boga enako oestro zapovedano; ker sicer bi ne mogli govoriti od evangeljskih svetov. In tukaj še je posebej pomisliti, alj niso mnogi svetniki v svojem življenji več pokore storili, več pretrpeli, kakor so za odpuščenje svojih lastnih dostokrat le malih grehov pred Bogom dolžni bili? Gotovo se mora to trditi od milosti polne Matere božje, ki je bila izvirnega in vseh lastnih grehov prosta.

V tem pomenu se zamore tedaj reči, da je marsikteri svetnik pri Bogu toliko zasluženja pridobil, da nekaj tega komu drugemu zamore na korist priti.

Pr. Kaj pomeni izrek: te zaklad je v cerkvi hranjen?

Odg. Vire in studence vseh gnad našega odrešenja si zamoremo mi katoličani le samo v sveti cerkvi odprte in tekoče misliti. Zunaj cerkve se posušijo. Zakaj Kristus sam nam je v vsem, kar naše duhovno življenje zadeva, svojo cerkev priporočil.

Pr. Zakaj pa imajo ravno papež pra-

vico iz tega zaklada zajemati, in vsem vernikom celega sveta odpustke deliti?

Odg. Zato, ker so oni in oni sami poglavar vse po vsem svetu razširjene cerkve.

Pr. Zahvalim pristrčno za te poduk. Zdaj pa še poslednje vprašanje: Alj bo sedajno sveto leto tudi obilen sad za večno življenje obrodilo?

Odg. Upamo, da bo, in bomo tudi Boga našega Gospoda za to pobožno molili in prosili.

Hvaljen bodi Jezus Kristus! Amen.

